

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα 2003-2007»

(COM(2001) 683 τελικό — 2001/0281 (COD))

(2002/C 125/06)

Στις 18 Φεβρουαρίου 2002 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 25 Φεβρουαρίου 2002 με βάση την εισηγητική έκθεση της κας Florio.

Κατά την 389η σύνοδο ολομέλειας της 20ης και 21ης Μαρτίου 2002 (συνεδρίαση της 20ης Μαρτίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 73 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Σύμφωνα με τα όσα προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 322/97, που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Φεβρουαρίου 1997, υιοθετείται κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα με σκοπό τη θέσπιση στρατηγικών προτεραιοτήτων και προγραμμάτων εργασίας για την περίοδο 2003 έως 2007.

1.2. Η στρατηγική σημασία της υιοθέτησης του προγράμματος επιτάχθηκε με τα χρόνια εν μέρει εξ αιτίας της επιταχύνσεως των οικονομικών και νομισματικών καθώς και θεσμικών διεργασιών και των κοινοτικών αλλαγών στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και εν μέρει λόγω των συγκεκριμένων βημάτων που πραγματοποιήθηκαν από πλευράς υποψήφιων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες εντός του 2002 θα ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις για την προσχώρησή τους στην ΕΕ.

1.3. Το προτεινόμενο πενταετές πρόγραμμα για την περίοδο 2003-2007 είναι το έκτο διαδοχικό μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα που εκπονήθηκε από την Eurostat. Όπως σε κάθε πενταετές πρόγραμμα προβλέπεται μία ενδιάμεση αξιολόγηση και ένα πιο διαρθρωμένο ετήσιο πρόγραμμα καθώς και μία τελική αξιολόγηση.

1.4. Επί τη βάσει των υποδείξεων της Επιτροπής και του Συμβουλίου, η Eurostat θα πρέπει να αποκτήσει πιο καίριο ρόλο για τον προσδιορισμό των στατιστικών προγραμμάτων, πιο ομογενή κριτήρια συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων καθώς και μεγαλύτερη επικαιρότητα.

1.5. Η λεπτή ευθύνη της Eurostat και γενικότερα κάθε ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος είναι να εξασφαλίζει συλλογή στατιστικών στοιχείων που να είναι συγκρίσιμη και ταχεία τόσο στους τομείς που από πολλά χρόνια αποτελούν αντικείμενο ανάλυσης και επόπτευσης από πλευράς ευρωπαϊκών οργάνων όσο και για την εξέλιξη των οικονομικών και κοινωνικών πραγματικοτήτων και για τις αλλαγές που προκαλούνται από την διεργασία διεύρυνσης στις υποψήφιες χώρες καθώς και στα κράτη μέλη της ΕΕ.

1.6. Υπό την έννοια αυτή, εφόσον η στατιστική αξιολόγηση της ευρωζώνης αφορά σαφώς κατά κύριο λόγο τις πτυχές που συνδέονται με τις νομισματικές πολιτικές, είναι ανάγκη να ευνοηθεί μία ερμηνεία της πραγματικότητας που θα εντοπίζει τις διαφορές μεταξύ των τριών χωρών της ευρωζώνης, των χωρών εκτός ενιαίου νομίσματος και των υποψήφιων χωρών Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

2. Η στατιστική ως κατευθυντήριο όργανο της ΕΕ

2.1. Οι πολυάριθμες εκθέσεις, οι περιοδικοί έλεγχοι, οι αναλύσεις, σχετικά με την πρόοδο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της ΕΕ καθώς και τα προγραμματικά έγγραφα των εθνικών κυβερνήσεων στηρίζονται σταθερά στα στατιστικά στοιχεία που παρέχονται από την Eurostat.

2.1.1. Η ΟΚΕ θεωρεί εδώ ότι είναι πολύτιμη η χρησιμοποίηση των στατιστικών ερευνών για την ενδυνάμωση των στρατηγικών που προσδιορίστηκαν στα Συμβούλια της Λισσαβώνας και του Γκαϊτεμποργκ.

2.2. Είναι αναμφισβήτητο σήμερα ότι η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος θα απαιτήσει ακόμη περισσότερα μέσα ελέγχου και ανάλυσης που να επιτρέπουν τον προσδιορισμό με απόλυτο ρεαλισμό και επιστημονικό πνεύμα κάθε είδους οικονομικής, δημοσιονομικής και κοινωνικής επιλογής που να ενισχύσει την Ευρωπαϊκή Ένωση και να προωθή το όλο σύστημα από ανταγωνιστικής σκοπιάς στην παγκόσμια αγορά και να υπερασπίζεται επίσης τις αρχές της ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

2.3. Είναι προφανές ότι η αποτελεσματικότητα και η λειτουργικότητα του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος είναι στενά συνδεδεμένες με την συλλογή πιο ομοιογενών ολοκληρωμένων και όσο το δυνατό περισσότερο εναρμονισμένων στοιχείων.

2.4. Οι διαφορές που παραμένουν ακόμη ως προς τα κριτήρια στατιστικής έρευνας, οι καθυστερήσεις και οι προσαρμογές των εθνικών στατιστικών ιδρυμάτων στο ευρωπαϊκό πλαίσιο θα απαιτήσουν μεγάλες επενδύσεις από πλευράς κρατών μελών τόσο από οικονομική άποψη όσο και από άποψη επαγγελματικής κατάρτισης.

2.5. Διαφορετική φαίνεται να είναι η κατάσταση του δικτύου που δημιουργήθηκε από την Eurostat όσον αφορά τις νομισματικές στατιστικές που ανταποκρίνεται κατ' άμεσο τρόπο στις απαιτήσεις ελέγχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Θα πρέπει ταχέως να ξεπεραστεί η έλλειψη ομοιογένειας μεταξύ των διαφόρων συστημάτων συλλογής στοιχείων προκειμένου το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην διαμορφωθεί αποκλειστικά και μόνο επί τη βάση των νομισματικών πολιτικών.

2.6. Προς τούτο όπως επισημαίνεται άλλωστε από την τελευταία έκθεση της Επιτροπής για την κατάσταση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ, θα έχει σπουδαία σημασία η προσαρμογή των στατιστικών οργάνων ανάλυσης στις τοπικές και περιφερειακές περιοχές που εμφανίζουν σοβαρή καθυστέρηση όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη.

2.7. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος η επικουρικότητα είναι η βασική μέθοδος συλλογής στοιχείων. Τα εθνικά ιδρύματα συνεργάζονται συχνά με ιδιωτικές υπηρεσίες οι οποίες άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την ανάγνωση των στατιστικών και καθίστανται σκιώδεις εταίροι. Η συμμετοχή παρόμοιων υπηρεσιών στο σύστημα συλλογής στοιχείων θα πρέπει να αξιολογηθεί σοβαρά προκειμένου τα στατιστικά μέσα να καταστούν όσο γίνεται πιο ουδέτερα επιστημονικά και πραγματιστικά.

2.8. Τέλος θα πρέπει να αξιολογηθεί μετά προσοχής το επίπεδο χρήσεως των στοιχείων της Eurostat. Οι χρήστες του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος (ΕΣΣ) εκτός από τις εθνικές κυβερνήσεις τις υπηρεσίες κ.λπ. ⁽¹⁾ είναι κυρίως οι εθνικές και ευρωπαϊκές κοινωνικοεπαγγελματικές οργανώσεις. Θα είχε λοιπόν σημασία τόσο κατά την εκ των προτέρων διαδικασία αξιολόγησης όσο και εκ των υστέρων να πραγματοποιηθεί μία διαβούλευση με όλους τους φορείς οι οποίοι χρησιμοποιούν και ταυτοχρόνως παρέχουν στατιστικά στοιχεία.

3. Οι στατιστικές στα πλαίσια της διεύρυνσης

3.1. Κατά την διεργασία διεύρυνσης και στις διαπραγματεύσεις με τις υποψήφιες χώρες οι στατιστικές διαδραματίζουν διττό ρόλο: αφενός αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού κεκτημένου και αφετέρου συνιστούν θεμελιώδεις δείκτες όσον αφορά «την κατάσταση υγείας» των εθνικών οικονομιών των υποψήφιων χωρών.

3.2. Οι υποψήφιες χώρες με την εξαίρεση της Τουρκίας αποστέλλουν στην Eurostat τέσσερις φορές κατ' έτος στατιστικά στοιχεία με βάση τα ίδια κριτήρια που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Τα εθνικά στοιχεία που συλλέγονται στις υποψήφιες χώρες δεν είναι ακόμη συγκρίσιμα με τα στοιχεία του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος και συνεπώς αναλύονται ακόμη με μια ορισμένη προσοχή. Παρόλα ταύτα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τα τελευταία έτη έχουν συντελεστεί σημαντικά βήματα προόδου.

3.3. Πολυάριθμα είναι τα σχέδια της ΕΕ υπέρ μιας μεγαλύτερης εναρμόνισης των κριτηρίων συλλογής στοιχείων, αλλά δεν έχουν επιλυθεί οριστικά όλα τα σχετικά προβλήματα. Η Τουρκία και η Μάλτα παραμένουν ακόμη στο περιθώριο του συστήματος αυτού (η Τουρκική στατιστική υπηρεσία είναι εκτός του ευρωπαϊκού συστήματος).

4. Συστάσεις

4.1. Όπως έχει ήδη υπογραμμισθεί σε προηγούμενα έγγραφα, η ΟΚΕ ζητεί κατά πρώτον και κύριο λόγο να μεγιστοποιηθεί η συνεργασία μεταξύ της Eurostat και των εθνικών στατιστικών ιδρυμάτων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ρόλου που διαδραματίζει το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα.

4.2. Μεγάλη σημασία θα έχει η βελτίωση του συντονιστικού ρόλου της Eurostat που θα εξασφαλίσει έτσι την μέγιστη δυνατή εναρμόνιση καθώς και την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού συστήματος συγκρισιμότητας των στοιχείων.

4.3. Στην διαδικασία διεύρυνσης που βρίσκεται ήδη στο στάδιο ολοκλήρωσης θα πρέπει να ενσωματωθούν με τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα τα στατιστικά ιδρύματα των υποψήφιων χωρών, έτσι ώστε να ενισχυθεί το σύστημα συνεργασίας με οικονομικές ενισχύσεις για την κατάρτιση και την προσαρμογή των στατιστικών οργάνων.

4.4. Η ΟΚΕ θεωρεί επίσης ότι έχει θεμελιώδη σημασία προκειμένου να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή ουδετερότητα των στατιστικών στοιχείων, ο έλεγχος της δραστηριότητας των ιδιωτικών υπηρεσιών που υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στο ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα.

⁽¹⁾ Βλέπε έγγραφο COM(2001) 683 τελικό — 2001/0281 (COD), σελίδα 59, παράγραφος 5.2.1.

4.5. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ φρονεί ότι βάσει των παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν θα πρέπει να ενισχυθεί η δημοσιοοικονομική υποστήριξη προς την Eurostat με τη μεγαλύτερη εμπλοκή των κυβερνήσεων των κρατών μελών και τον συνεπή ρόλο της Επιτροπής.

4.6. Όπως ήδη τονίστηκε, θα είναι απαραίτητο να επικεντρωθούν οι στατιστικές έρευνες σε στοχοθετημένες και ήδη εντοπισμέ-

νες στρατηγικές (των Συμβουλίων της Λισσαβώνας και του Γκαίτερμποργκ). Ιδιαίτερως μάλιστα, όπως επισημάνθηκε ήδη σε προηγούμενη γνωμοδότηση της ΟΚΕ ⁽¹⁾, θα πρέπει να υπάρξουν σαφείς, στατιστικές αναλύσεις για κάθε τομέα που συνδέεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

⁽¹⁾ ΕΕ C 221 της 7.8.2001 σ. 169 και ΕΕ C 48 της 21.2.2002.

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2002.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Τα ειδικά θεραπευτήρια — ένα παράδειγμα εθελοντισμού στην Ευρώπη»

(2002/C 125/07)

Στις 26 Απριλίου 2001 και σύμφωνα με το άρθρο 26, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να αναθέσει στο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και δικαιώματα του πολίτη» την επεξεργασία ενημερωτικής έκθεσης με το ανωτέρω θέμα.

Κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 20ης και 21ης Φεβρουαρίου 2002 αποφασίσθηκε η μετατροπή της έκθεσης σε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας (άρθρο 23, παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού).

Το τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε ομόφωνα τη γνωμοδότησή του στις 27 Φεβρουαρίου 2002 με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. zu Eulenburg.

Κατά την 389η σύνοδο ολομέλειας της 20ης και 21ης Μαρτίου 2002 (συνεδρίαση της 20ης Μαρτίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 80 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 3 αποχές.

Προοίμιο

Οι ίδιες πρωτοβουλίες και η δραστηριοποίηση των πολιτών αποτελούν ένα καίριο στοιχείο του πολιτικού και κοινωνικού βίου καθώς και τη βάση του ρυθμιστικού συστήματος και των αξιών των κρατών μελών. Η συμμετοχή και η δραστηριοποίηση των πολιτών αφορούν τον πολιτιστικό, κοινωνικό και πολιτικό βίο. Με την εθελοντική δραστηριότητα των πολιτών σε ενδιάμεσες οργανώσεις (πρωτοβουλίες, συλλόγους, συνδέσμους συμφερόντων, συνδικαλιστικές οργανώσεις, κόμματα) διαμορφώνεται και μετεξελίσσεται η κοινωνία. Η συμπαράταξη των πολιτών υπέρ του κοινού όφελους, δημιουργεί κοινωνική συνοχή και ενδυναμώνει τη δημοκρατία.

Ο εθελοντισμός αποτελεί ανώτερη μορφή συμμετοχής των πολιτών και βασίζεται στη σταθερή και ακλόνητη αποφασιστικότητα με άξονα το κοινό συμφέρον καθώς είμαστε όλοι υπεύθυνοι για τους συμπολίτες μας.

Η σταθερή και ακλόνητη αποφασιστικότητα με στόχο το κοινό συμφέρον βασίζεται σε μια ανθρωπιστική άποψη για την κοινωνία και στη συνειδητοποίηση ότι όλοι ανήκουμε στο ίδιο «αλληλέγγυο σύνολο», στο οποίο η συνυπευθυνότητα απαιτεί εθελοντική συμμετοχή και πλήρη δράση.

Συνεπώς, η δέσμευση αυτή δεν αποτελεί απλό συναίσθημα ή διάθεση αλλά προϋποθέτει μεγαλοψυχία και προσωπική αφοσίωση που προσδίδει στην εθελοντική δραστηριότητα την απαραίτητη πυχή της ελεύθερης βούλησης και της άμισθης συμμετοχής, χωρίς την οποία υφίσταται ο κίνδυνος προσμέτρησης του «κόστους» της εθελοντικής δράσης στη βάση της «χρηματικής αξίας».